

Edvei Illés Béla m. kir. csendőr alezredes

Orbán Gábor összeállítása

Született: 1874 Köveskál
Vallás: Római katolikus
Házasodott: 1897 feb 10 Szekerla Izabella (Tiszafüred 1873, ev ref)
Mehalt: 1945 után, időpont ismeretlen

Elöléptetések:

Ludovika 1889 apr Ludovikára jelentkezett (eredmény ismeretlen)
Hadapród: 1894. aug. 13. Karlstadt Infanterieregiment 94 Prinz Croy
Hadnagy: 1895. nov. 1.
Főhadnagy: 1898. máj. 1.
Százados: 1907. máj. 1. (II osztályú százados)
1908. máj. 1. (I osztályú százados)
Őrnagy: 1915. nov. 1. , magasabb fokú havidíj illeték a VIII rangosztályban 1917. febr. 1.
Alezredes: 1918. febr. 1.

Elhelyezés:

1894-1895	IV. ker. Kassai altiszti csendőr tanfolyam (tabló)
1896	IV. ker. Kassa 3. szakasz, Tiszafüred
1897	IV. ker. Kassa 2. szakasz, Eger
1899	V. ker. Pozsony 3-ik szárny Balassagyarmat 1-ső szakasz Balassagyarmat (tabló)
1907	VI. ker. Székesfehérvár 3-ik szárny Pécs
1910	Nagyvárad m. kir. csendőr-továbbképző és altiszti iskola tanár
1912	VI. ker. Székesfehérvár 8-ik szárny, Szekszárd
1915. aug. 16.	III ker. Budapest 5-ik szárny, Újvidék
1919	Nyugalmazott alezredes; lakcím: Budapest, IX. ker. Mester utca 15/17.
1919-1922	Bűnügyi eljárás a forradalom alatti magatartása miatt (iratok másolatban meg vannak)
1927-1936	Fellebbezés és kegyelemkérés a Kormányzó Úrtól (vsz. eredménytelenül, iratok másolatban megvannak)
1945 után	Emlékirat a Paksi zsidóság védelméről 1920-ban (1946. ápr. 8.; az 1928-es eredeti másolata).

Kitüntetések (1917. nov. 1.)

- Ferenc József rend lovagja hadi díszítménnyel
- Bronz jubileumi emlékérem a fegyveres erők számára
- Katonai jubileumi kereszt
- 1912-1913 emlékérem

Dícsérő oklevelek:

1906. dec. 12. honvédelmi minister, Rákóczy újratemetése, Késmark
1908. Honvédelmi minister

Könyv:

LIPCSEY András – POLSTER Kálmán – ILLÉS Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség szerepe a forradalmakban. Eredeti okmányok alapján. I. kötet. A m. kir. csendőrség forradalmasítása az 1918. évben és erkölcsi züllesztése az 1919. évben.* Miskolc, 1937, Standhaft József Könyv-nyomdája. 18 p. (olvasható a Könyvtár Bibliográfiáján keresztül)

1. Hadapród Karlstadtban

2. IV ker. Kassai altiszti csendőr-tanfolyam 1894-1895

3. IV. csendőrkerület (Kassa) tisztjei

4. Balassagyarmat kb. 1900

5. M. kir. V. csendőrkerület Balassagyarmati szárny, kb. 1900.

6. Edvei Illés Béla

7. VI. ker. Székesfehérvár 3-ik szárny, Pécs. Edvei Illés Béla jobboldalon ül, közepen Fery Oszkár alezredes

cc. 1908, Pécs

III. kir. V. számú csendőri kerületi parancsnokság.

334. szám.

k. t.

Tekintetes

Edvei **Illés Béla**

főhadnagy szakasziparancsnok úrnak

Balassagyarmat.

Szossny, 1906. évi december hó 12-én.

Honvédelmi Miniszter Úr Ö. Nagyméltósága folyó évi november hó 30-án kelt 11234./eln. számú rendelete szerint: a főhadnagy úr, II. Rákóczy Ferenc buzdosó társai hamvainak a magyar honra földjébe való eltemetése alkalmával Kismárkon lefolyt ünnepélyen a közbiztonság és közrend fenntartása körül kamusított odaadó, ügybuzgó és fáradhatatlan tevékenysége által magát kitüntette.

Erről főhadnagy urat oly hordá adással értesitem, hogy ezen körülményt a magyar korona országaiban tartózkodó csendőrség felügyelőjének rendelete folytán minősítvényi táblázatában előjegyeztem. ~

Kiszikszon

Magyar királyi honvédelmi
minisztertől.

934 szám
dn. 1908.

Tekintetes
edves Ellős Béla

m. kir. csendőr százados úrnak

Hivatalból Pécs.

Dicsőítő okirat.

Száxados úrnak százparancsnoki minőségben általában – és a múlt évben már mint százparancsnok a pécsi országos kiállítás alkalmával, – a közbiztonság és körend fentartása körül kifejtett cxéltudatos és eredményes tevékenységeért

teljes elismerésemet

fejexem ki.

Budapest, 1908. évi márczius hó 18.án

Jenefalussy József
Honvédelmi miniszter.

Tekintetes

edvei Illés Béla

m. kir. csendőri százados úrnak

R
An

Dem Jüngling Dem K. und K.
Infanterie - Ludolphsregiment in
Karlstadt, ...

R
Adalbert Mies .....

von Edele. ....

94

Kaiserl. und Königl.

Reichs-Kriegs-Ministerium.

ABTHEILUNG 6, Nr. 2959.

V. B. Nr. 27.

Das kaiserl. und königl.

Reichs-Kriegs-Ministerium

erlaubt,

beim Eintritt in das k. und k. Jahr, dem Fögling

Adalbert Mies von Edwe,

welcher die Infanterie-Lehrlaufzeit in Karelstadt mit gutem Gelingen abgelaufen, mit dem Range vom 1. September 1894 (Krieg-Nr. 374...), zum

Cadet-Officiers-Stellvertreter

beim Infanterie-Regiments Prinz. Croij Nr. 94.

Wien, am 13. August 1894.

In Konstatung des Reichs-Kriegs-Ministeriums

Rudolf Freiherr v. ...

Magyar királyi honvédelmi
minisztertől.

6396 szám
é. n. 1895

edves Uras B. Béla

u. kir. eszter. hadnagyának

Hivatalból
Lissa J. J. J.

Lissa J. J. J.

Magyar királyi honvédelmi ministertől.

6396 dnr. szám.
1895.

145. szám.
R. 36.

**Ő CSÁSZÁRI
ÉS
APOSTOLI KIRÁLYI FŐLSÉGE**

folyó évi Október hó 27 in
Gödöllön kelt legfeljebb
elhatározásával Önt a magyar királyi
csendőrség állományában 1895 ik évi
November hó 1 től számitandó
ranggal
és 7ik rangszámmal hadnagygyá
legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott
Budapestén, 1895. évi November hó 8-án

J. J. J. J.
Honvédelmi miniszter

edvei Illés Béla

mindörök hadaprósának

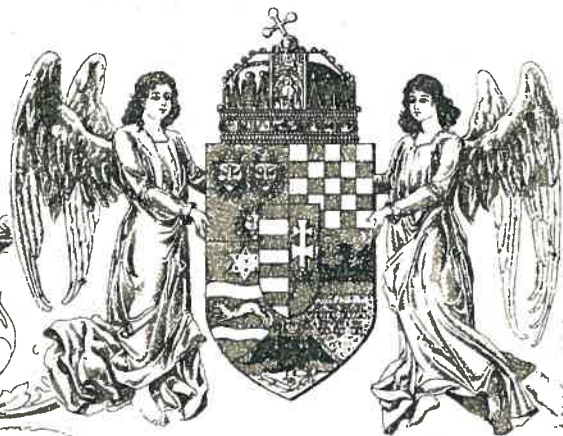
T. T. T. T.

A magyar királyi honvédelmi ministertől.

3089. d. szám.
1898.

R. K. 16. szám.

Ő CSÁSZARI
ÉS
APOSTOLI KIRÁLYI FELSEGE

folyó évi április hó 19-én Schönbrunnban kelt
legfelsőbb elhatározásával Önt
a magyar királyi csendőrség állományában
1898. évi május hó 1-től
számitandó ranggal és 2-ik rangsámmal
főhadnagygyá
legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Budapest 1898. évi április hó 30-án

Betyáry Gusztáv
honvédelmi miniszter.

adva *Illés Béla*

magyar királyi csendőrség-hadnagy urának

G. 1

A magyar királyi honvédelmi
minisztertől.

3089 szám.

évi 1898.

edves Yllés Béla

m. kir. esendő főhadnagy

unak

Hivatalból

A magyar királyi honvédelmi
minisztertől.

5230 szám.

évi. 1903.

Tekintetes

edoci Illés Béla

m. kir. I. oszt. ezredőrnagy

hadosztály

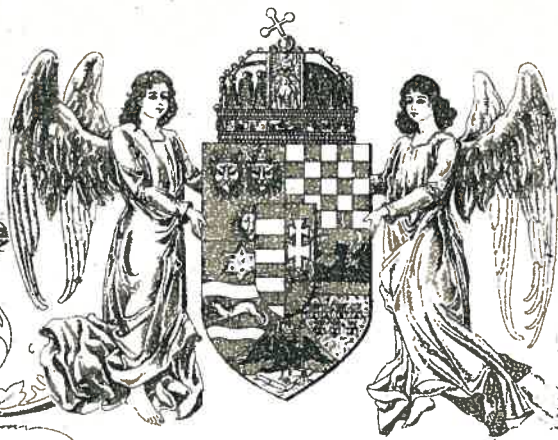
Hivatalból

A magyar királyi honvédelmi ministertől

5230. szám.
1907.

R. K. 15. szám.

Ő CSÁSZARI
ÉS
APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGE

folyó évi április hó 23-án Prágában kelt
legfelsőbb elhatározásával — Önt —
a magyar királyi csendőrség állományában
1907-ik évi — május — hó 1-től
számitandó ranggal és 4-ik rangszámmal
II. osztályú századosná
legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Budapest 1907 évi május hó 14-én.

Jerepauer
honvédelmi miniszter.

Tekintetes

edoei Ellis Béla

az új csendőrség főhadnagyának

Öcsésvári apostoli királyi Felsége folyó évi április hó
26-án Bicskben kelt legfelsőbb elhatározásával 1908 évi május
1-ével I. osztályú száradossa' módította elő". -
1. Rend. sz. 4554 / 1908. április 27. 14. sz. Rend. körl. /
    elü.
    Székesszékvári, 1908 évi június hó 9-én.

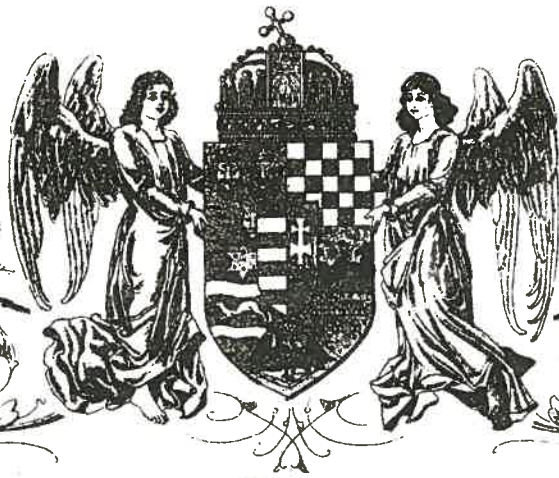
Sárvölgy
Gyula

A magyar királyi honvédelmi ministertől.

16.100. sz. szám
1915.

R. K. 115. szám.

**Ő CSÁSZARI
ÉS
APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGE**

folgyó évi november hó 3-án
Recsben kelt legfelsőbb elhatározá-
sával Önt a magyar királyi csend-
őrség állományában 1915. évi november
hó 1-től számitandó ranggal és 12. rang-
számmal

örnaggyá

legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.
Budapest, 1915. évi november hó 4-én.

Karai
honvédelmi miniszter.

Tekintetes

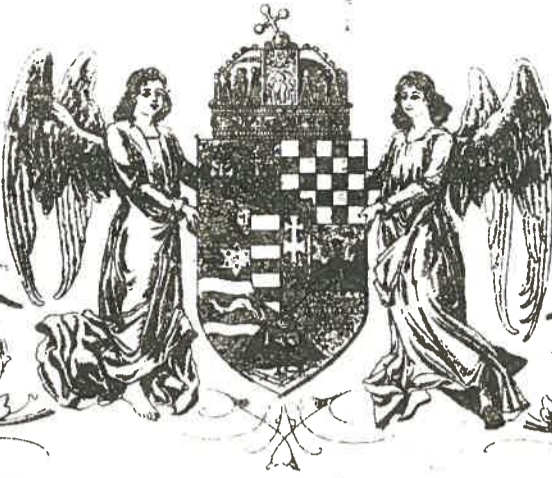
edrei Illés Péter

A magyar királyi honvédelmi ministertől

4389. sz. szám.
1918.

R.K. 31. szám.

**Ő CSÁSZARI
ÉS
APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGE**

folyó évi február hó 25-én kelt
legfelsőbb elhatározásával Önt
a magyar királyi csendőrség álló-
mányában 1918. évi február hó 1-
től számitandó ranggal és 12. rang-
számmal

Alexredessé

legkegyelmesebben kinevezni méltóta-
tott.

Budapest, 1918. évi február hó 28-án.

honvédelmi miniszter

Nagyságos

adott Alk. R. 11.

Másolat.

Emlékirat.

A paksi zsidóság védelmének megszervezéséről 1920-ban a kú-
Paksra betörni készülő Héjas különítménnyel szemben és annak sz-
lyemet ért következményeir 1.

Néhai öreg zsidó barátom szomoruan, de örömmel is olvasna
e sorokat, elégtételt érezve egy fiatal még egyoldalú barátjának, akit
társadalmi és politikai gyakorlati tudományokra ő oktatott, ezen libe-
rális, de főképp emberies, körültekintő és a szörnyű vérengzést nem
csak elítélő, de meggátló magatartására.

1920-ban még javában folyt a zsidóság ellen vérben és
gyászban működő ugynevezett különítmények tevékenysége. Főképp Kec-
kemét és Orgoványt tette e téren híressé az ugynevezett Héjjas külö-
nítmény, amely hatáskörét minden irányban igyekezett kiszélesíteni s
így valószínűleg hívásra a Dunán is at akart kelni Paksra, hogy ott
az elég nagy számú zsidóság körében is működéséből közismert véres
munkáját folytassa. Ezen időben és miután baloldali liberális magatar-
tásom miatt kényszernyugdíjazva lettem Budapesten lakást nem kapva
onnan kiszprultam s végül is összeköttetés folytán azt Paksra siker-
ült kapnom egy Marosi Gyula nevű asztalosmester hazában, ahol csak a
háztulajdonos és én laktunk. Marosi asztalos közismert az örültséggel
határos szenvedélyes ébredő ugynevezett zsidóverő volt. Ugylátszik a
Héjjas különítménynek is tagja volt, mert azzal közvetlen összekötte-
tésben állott s hazulról többször eltavozva Budapesten is Britania
szállodából kiinduló ugynevezett zsidóverésekben részt vett.

Lakásomban előzőleg egy zsidó lakott, aki a házigazda-
tól való félelemből a nagy lakáshiány ellenére a lakást kiürítette és
édesatyjához költözött.

A paksi zsidóság a Héjas különítmény működéséről és
Paksra való törekvéséről állandóan híreket kapott s midőn a veszély
növekedett a vezető zsidók közül id. Steiner Salamon, Deutsch Ábrahám
és Krammer Arnold lakásomon felkerestek, a fennforgó veszélyt és az

eddig beszerzett adatokat velem ismertette közismert liberalis gondolkozásomra hivatkozva kétségbeesve segítséget, tanácsot és közreműködést kértek tőlem. Ekkor és minden körülményt megfontolva s a megvilágított lehetőségektől megborzadva elhatároztam, hogy a paksi zsidóság védelmét a magamévé teszem, miután a fennálló erőviszonyokra és a zsidóság elkeseredésére való figyelemmel a kellően megszervezett védelem előttem célravezetőnek és eredményesnek tűnt fel. Ebben a későbbi eredmény szerint nem is tévedtem. Az erőviszonyokról tájékozódva azonnal felismertem, hogy a védelmet jól megszervezve a hatósági semlegesség mellett erősebbek leszünk, mint a különítmény, mert annak bár lehetséges, nagyobb megerősítése már országos felzúdulást keltene és úgy a puszta erős ellenállás is, s így a hatóságok beleavatkozását is a mi előnyünkre kiváltaná. Másrésztől egy ilyen fegyveres erő megszervezése a legnagyobb titokban kell, hogy megtörténjen esetleg egyes jóindulatu hatósági személyek semlegességével végszükség esetén közbelépésével való hozzájárulással.

Titokban fel lett állítva, egy cca 80 főből álló kis részben gyalogsági fegyverrel s részben pisztolyokkal felszerelt zsidó csapat. Ezen csapatot az akkor Pakson, mint népgondozó tiszt beosztott Turánszky Gusztáv százados, akit e célra sikerült megnyernem, állította össze és szerelte fel. A hatóságtól sikerült e célra megnyernem Dr. Kóvács György tb. főszolgabíró, aki egyelőre nemcsak teljes semlegességét, de inkább támogatást ígért s ígéretét be is váltotta.

A keresztények közül főképp a kis halaszok szerepeltek akik ugyanis éjjel-nappal halaszva a Dunán feltűnés nélkül cirkálhattak és akomp átkelléseket állandóan figyelve ehyszersmind hírszolgalatot végeztek. Ezeket én közvetlen szerveztem be, de sőt itt magam is közreműködtem.

A távoli hírszerzést és megfigyelést maga a zsidóság /vezetőség/ gyakorolta, természetesen engem mindenről az összekötőkön keresztül értesítettek, amikor is nekik mint tanácsadó javaslatokat tettem s így egy bizonyos időn belül az egész szervezett titokban már megfelelően működni kezdett. Amidőn a különítmény Paksra érkezésének

napjáról megbízhatónak vélt hír érkezett, a csapat felriasztva lett és állandóan két helyen készenlétben éjjel-nappal együtt volt, varva a külön vagy együtt való szükségszerű alkalmazást.

A közeli biskói/déli/ és zadori/északi/révátkelést egy háromtagu/pisztolyos/járőr feltűnés nélkül megszállta és az ott lévő halászokkal a vizijárműveket a Duna innenső oldalára bizonyos ürügy alatt áthozatta, miközben a révátkelés tovább folyt. Fegyver nélkül mindkét révnél 4-5 kilométerre egy-egy személy a Duna tulsó oldalán felde-ritést végzett. A távolabbi gerjéni/déli/, hartai/északi/révátkeléseknél a megfigyelést halászok végezték, akik a vizijárműveket szintén a tulsó parttól áthozták.

Ez alkalommal hatósági megfigyelés alá került Marosi Gyula asztalos mester is és néhány ébredő társa. Gondoskodás történt már a megszervezéskor, hogy emberek menjenek a különítmény tagjainak lakóhelyeire és ott a paksi zsidóság védelmi szervezetét tulzott mértékben közhírré tegék. Ugyanezt feltűnés nélkül valaki titokban közölte Marosi asztalossal is, aki így az elterjesztett tulzott híreket meg is tudta a tulsó oldalnak erősíteni. Így bekövetkezett az az eredmény, hogy a mendemonda szerint a különítmény egyik tagja úgy nyilatkozott, hogy egy pár paksi zsidóért nem érdemes a különítmény egyik tagjának sem az életét kockasztatni. Tény az, hogy a különítmény nem jött át a Dunán Paksnál, pedig a zsidóság számarányát tekintve az egész Duna mentén vezetett. A Védelmi szervezet teljes győzelmet aratott és a vérontás elmaradt, ami szerintem nemcsak a zsidóság, a különítménynek is de főképp a magyar hazának is minden irányban csak előnyére vált.

~~XXXXXXXXXX~~Közbejött a békekötés és ezzel az a hatalom megerősödése ami a zsidóság feje felől azt a vészes felhőt eltávolította.

Ez a vészes felhő egy idő múlva azonban a legnagyobb mértékben az én fejem felé került. Ugyanis úgy 5-6 hónap múlva Marosi asztalos előttem ismeretlen módon tudomást szerzett arról, hogy a paksi zsidóság védelmi szervezetét én hívtam életre és én irányítottam

Mint egy veszett állatot csak pisztollyal tudtam távoltartani at-
tól, hogy lakasomra ne törjön. Eleinte majdnem naponta az udvaron ordi-
tozva fenyegetőzött, úgy hogy az udvarra hatra csak töltött pisztollyal
menettem. Ez az ember nem volt normalis, inkább örült minik volt mint
nem. Ezen idő után majdnem minden héten fenyegető névtelen leveleket
kaptam Budapestről, amelyben az onlövésessel, leütéssel fenyegettek, miköz-
ben a legaljasabb sértésekkel illettek. Helyzetemet azonban a hazigaz-
dam szünni nem akaró fenyegető magatartása tette annyira lehetetlenné
hogy az udvaron való orditozásai már az idegemenre mentek és minden pill-
anatban vártam, miszerint türelmemet elveszítve, vagy én lövöm le őt,
vagy ő engem. Végül is lehetetlen helyzetemet a hatóság is belátta s
egy jobb fajta parasztházat utalt ki lakasom céljára, aminek a tulajdo-
nosa egy idősebb Seidenstricker nevű sváb volt, aki ugyilátszik feliz-
gatva szintén rossz szemmel mérte liberalis magatartásomat s ő is tá-
madást intézett ellenem, de azt a bíróság eltt megtoroltam. Fel kell
itt említenem, hogy amidőn elfaltam új lakasomat a parasztházban és
be akartam a takaréktüzhelybe személyesen gyújtani, a sütőt szerencsé-
re előbb megnéztem és abban egy kézigranátot és 50 gyalogsági χ éles-
töltényt találtam.

Elképzelhető, hogy begyújtás után mi történt volna a
takaréktüzhellyel és velem.

Igy folyt ellenem a fenyegetések özöne s akkor már
ezt a velem volt 84 éves agg édesanyam nem bírta s magam is allandag-
féltem magamtól, hogy valami súlyos megtorlással élek, mert már az ide-
geim kezdtek felmondani a szolgálatot. Nyugdíjam ekkor oly csekély volt,
hogy az megélhetést is alig adott. Édesanyam ekkor, -miután egyetlen
gyermeke voltam, a vagyont, amely állt Köveskal községben egy hazas te-
lekből, két kerttel és cirka 3 kat.holt/4800 n.öl./szőlő épülettel és
teljes felszereléssel- teljes rendelkezési joggal irasbelileg rean-
ruházta. Ekkor én a további esetleges súlyos dolgoknak elejét veendő

ezen ingatlanokat még az inflációs/milliomos/világban kénytelen voltam elpótvázni, mert a nyomasztó adóságok és Paksról Budapestre való felmenetelem/alláskeresés/lakás, lelépés, hurcolkodás, stb. mintegy 40 millió koronába került, ami később teljesen elenyészett. Mi l tt Budapestre hurcolkodtam volna néhány évig próbáltam különféle s több helyeken lakni, de mindenütt csak a pénz fogyott és allást nem kaptam s több helyen nem is volt biztonságom, ezért kellett Budapestre mennem, mert már egy pár év alatt az összes pénz elfogyott volna. Ennek részben egyik fő oka volt a még a liberális baloldali magatartásomért 1919-ben való azonnali kényszernyugdíjazasom, ami eleinte semmit majd az inflációs világban oly csekély nyugdíjat adott, hogy abból megélni nem tudtam s így Budapesten allás után kellett néznl, mert vidékrn azt kapni nem tudtam. Mire azonban Budapestre értem a nyomasztó adósság/kosztkamat/, a lakás lelépés és hurcolkodás, az ingatlanok eladási árat teljesen felemésktette. Elgondolni is szörnyű, hogy liberális magatartásomért mit kellett szenvednem és az még anyagilag is teljesen tönkbe tett.

Most már nem kell tartanom a fenyegetésektől s nem kisért a megtorlás, de most is folytatom a harcot egyes reakciós ellenforradalmi tisztek ellen, akik nem csak hogy engem kényszernyugdíjazva pályamat ketté törték, de az európai hiru magyar csendőrségbe is oly szellemet hoztak be, mi előbb utóbb katasztrófához vezet.

Ezen emlékiratomat azért irtam, mert elsősorban is a felsoroltak kevés ember között titokban folytak és, hogy utódaim meg tudják az elvi kérdésekben mindig helytálló és kiváló embernek milyen súlyos áldozatokat kell hozni, hogy lelkiismerete mindig tiszta legyen.

Nem hallgathatom el azt sem, hogy e téren való fáradságomért kellő tiszteletdíjat felajánltak, de én azt nem fogadtam el. Igaz, hogy akkor még nem tudtam, de még előre sem láttam, hogy ezen te-

vékenységem is elidézője lesz anyagi romlásomnak.

Megtanultam, hogy az ideális önzetlenség a személynek nagy tehertétele és legtöbbször sok szenvedéssel jár.

Budapest, 1928. évi szeptember hó 10-én

masólat hiteléül:
Albertfalva, 1945. nov. hó

Edvi-Illés Béla s.k.
ny. honv. ezredes

Edvi-Illés Béla s.k.
n. csendő r. alezredes.

A masólat hiteléül:
Budapest, 1946. évi április hó 8-án

Jordélyi István

